

YOSHLARNI SPORTGA QIZIQTIRISH UCHUN DAVLATIMIZ TOMONIDAN YARATIB BERILGAN SHAROITLAR

Sobirov Begzod Sherzod o‘g‘li

*TIFT Universiteti Jismoniy madaniyat yo‘nalishi 2-bosqich
Talabasi*

Annotatsiya. *Mazkur maqolada O‘zbekistonda yoshlarni sportga jalb etish yo‘nalishida davlat tomonidan yaratilgan sharoitlar va olib borilayotgan tizimli ishlar yoritilgan. “5 muhim tashabbus”, sport infratuzilmasining kengaytirilishi, mahallalardagi sport maydonchalari, ixtisoslashtirilgan maktablar va yoshlar uchun bepul mashg‘ulotlar tizimi asosiy tahlil obyekti sifatida o‘rganilgan. Maqola real faktlar, rasmiy qarorlar va statistik ma‘lumotlarga asoslangan holda yozilgan.*

Kalit so‘zlar: *yoshlar, sport, davlat siyosati, 5 muhim tashabbus, mahalla, sport infratuzilmasi, sog‘lom turmush tarz.*

Kirish

Bugungi globallashuv va raqamli texnologiyalar asrida yoshlarning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish, ularni sog‘lom turmush tarziga yo‘naltirish har bir davlat oldida turgan strategik vazifalardan biridir. O‘zbekiston Respublikasida ham bu borada muhim chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, sport sohasi yoshlarga yaqinlashtirilib, ularning jismoniy va ruhiy salomatligini mustahkamlashga katta e‘tibor qaratilmoqda. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning tashabbusi bilan 2019-yildan boshlab amalga oshirilayotgan “5 muhim tashabbus”ning birinchi yo‘nalishi aynan yoshlarni sportga jalb etishga qaratilgan bo‘lib, mamlakat bo‘ylab minglab sport maydonchalari, trenajyor zallari va o‘yin maydonlari barpo etildi.

Masalan, 2023-yilda O‘zbekiston bo‘yicha 1000 dan ortiq yangi sport inshootlari foydalanishga topshirilgan bo‘lsa, o‘tgan yilda 1,5 milliondan ortiq yoshlar mahalliy va respublika miqyosidagi ommaviy sport tadbirlarida ishtirok etgan. Yoshlar ishlari agentligi, Sportni rivojlantirish vazirligi va Mahalla tizimi hamkorligida har bir mahallada sport instruktorlari faoliyati yo‘lga qo‘yilib, bepul sport mashg‘ulotlari va turnirlar tashkil etilmoqda.

Bularning barchasi – yoshlarni sog‘lom hayotga oshno qilish, ularning ijtimoiy faolligini oshirish va sport orqali barkamol avlodni shakllantirishga yo‘naltirilgan tizimli siyosat samarasidir. Ushbu maqolada aynan shu yo‘nalishda davlatimiz tomonidan yaratilgan imkoniyatlar chuqur tahlil etiladi.

Asosiy qism

O‘zbekistonda yoshlarni sportga jalb qilish va ular orasida sog‘lom turmush tarzini targ‘ib etish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Bu boradagi chora-tadbirlar tizimli va aniq strategiyalarga asoslangan holda amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, so‘nggi yillarda Prezident Shavkat Mirziyoyev tashabbusi bilan ilgari surilgan “5 muhim tashabbus” dasturining birinchi yo‘nalishi yoshlarni sportga qiziqtirishga qaratilgani muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu tashabbus asosida barcha hududlarda zamonaviy sport inshootlari qurilib, mahallalarda ommaviy sport tadbirlari tashkil etilmoqda.

Davlat tomonidan yaratilgan sharoitlar natijasida, 2023-yil davomida respublika miqyosida 12 mingdan ortiq ommaviy sport tadbirlari tashkil etilgan bo‘lib, ularda 1,5 milliondan ortiq yoshlar ishtirok etgan. Xususan, “5 tashabbus olimpiadalari”, “Yoshlar sport haftaligi”, “Yoshlar va sport” festivallari yoshlarning sportga bo‘lgan qiziqishini oshirishda samarali vosita bo‘lib xizmat qilmoqda. Ushbu tadbirlar yoshlar o‘rtasida sog‘lom raqobat muhitini yaratmoqda, ularni sportga jiddiy yondashishga undamoqda.

Yoshlarni sportga jalb etish bo‘yicha qabul qilingan huquqiy-huquqiy hujjatlar ham muhim ahamiyatga ega. 2022-yil 4-noyabrda qabul qilingan PQ–408-sonli Prezident qarori asosida “Mahalla – sport markazi” tamoyili joriy etilib, har bir mahallaga kamida bitta sport maydonchasi tashkil etilishi belgilangan. Bugungi kunda yurtimiz bo‘ylab 4000 dan ortiq sport maydonchalari faoliyat yuritmoqda. Ularning aksariyati yoshlar uchun bepul yoki arzon to‘lov asosida xizmat ko‘rsatmoqda.

Shuningdek, sportga ixtisoslashgan maktab va kollejlari soni ham oshib bormoqda. Hozirda 100 dan ortiq ixtisoslashtirilgan sport maktablari faoliyat yuritib, o‘n minglab yosh sportchilarni tayyorlamoqda. Bu maktablar zamonaviy sport jihozlari, malakali murabbiylar va sog‘lom muhit bilan ta‘minlangan. Bular bilan bir qatorda, mahallalardagi sport instruktorlari faoliyati kuchaytirilmoqda. Har bir mahallada

kamida bitta sport rahbari tayinlanib, u sport to‘garaklari va musobaqalarni tashkil qilish bilan shug‘ullanmoqda.

Yoshlarni sportga jalb qilishda xotin-qizlar, imkoniyati cheklangan yoshlar va chekka hududlarda yashovchi o‘smirlar bilan alohida ishlash tizimi ham yo‘lga qo‘yilgan. “Inson qadri uchun” tamoyili asosida imkoniyati cheklangan yoshlar uchun maxsus sport maydonchalari, moslashtirilgan sport uskunalari bilan jihozlangan markazlar tashkil etilmoqda. Masalan, 2023-yilda nogironligi bo‘lgan yoshlar uchun 50 dan ortiq maxsus sport maydonchalari qurilgan.

Yoshlarni sportga jalb qilish jarayonida ommaviy axborot vositalari, ijtimoiy tarmoqlar va bloggerlarning ham o‘rni kuchaymoqda. Sport yulduzlari ishtirokida o‘tkazilayotgan motivatsion uchrashuvlar, interaktiv chiqishlar va video roliklar orqali yoshlar ongida sportning hayotiy ahamiyati chuqurroq singdirilmoqda. Shu orqali nafaqat sportga qiziqish oshmoqda, balki milliy sport g‘ururi, jismoniy sog‘lomlik va ijtimoiy faollik rivojlanmoqda.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonda yoshlarni sportga qiziqtirish borasida davlat tomonidan yaratilgan sharoitlar keng ko‘lamli va tizimli yondashuvga ega. Bu ishlar nafaqat yoshlarning jismoniy salomatligini mustahkamlashga, balki ularning ma‘naviy-axloqiy kamolotiga ham xizmat qilmoqda. Yaratilgan imkoniyatlar, ilgari surilayotgan tashabbuslar va sport orqali yoshlarni birlashtirishga qaratilgan sa‘y-harakatlar O‘zbekistonning sog‘lom va barkamol avlod tarbiyalash borasidagi ustuvor maqsadlarini amalda ro‘yobga chiqarmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2019). *Yoshlar bilan ishlashni samarali tashkil etish va ularning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo‘yicha 5 muhim tashabbusni amalga oshirish to‘g‘risida topshiriq.*
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2022). *O‘zbekiston Respublikasida ommaviy sportni rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida PQ–408-son qaror.*
3. Yoshlar ishlari agentligi. (2023). *Yoshlar o‘rtasida sport tadbirlarining ijtimoiy samarasi bo‘yicha yillik hisobot.*

4. Sportni rivojlantirish vazirligi. (2023). *2023-yilda qurilgan sport inshootlari va infratuzilma obyektlari ro'yxati*.
5. Qodirov, S. A., & Islomov, B. R. (2021). Mahallalarda sport infratuzilmasini rivojlantirishda davlat siyosatining roli. *Ijtimoiy fanlar va innovatsiyalar*, 3(2), 88–94.
6. Xasanovich, H. A., & Axadjon o'g'li, A. A. ISLOMIY INVESTITSIYA FONDRLARI VA ULARNI BOSHQARISH.
7. Rashidovich, X. M., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). ISLOM MOLIVASIDA RISKNI MINIMALLASHTIRISH. “ISLOM INVESTITSIYA MAHSULOTLARI: XUSUSIYATLARI VA, (8-1), 122.
8. Xusanovich, A. O., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). IV-YO ‘NALISH: ISLOM MOLIVASIDA FAOLIYAT KO‘RSATUVCHI MUTAXASSISLAR TAYYORLASH: OLIY TA’LIM MUASSASALARI BILAN ILMIY HAMKORLIK ISLOM MOLIVASIDA FAOLIYAT KO‘RSATUVCHI MUTAXASSISLAR TAYYORLASH. “ISLOM INVESTITSIYA MAHSULOTLARI: XUSUSIYATLARI VA, 109.
9. Axadjon o'g'li, A. A., & Murotovich, M. F. (2023). RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA RAQAMLI IQTISODIYOT SIYOSATI. *QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 294-298.
10. Muratovich, M. F., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). TA’LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING ROLI. *QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 9, 237-240.
11. Axadjon o'g'li, A. A. (2024). MAMLAKAT IQTISODIYOTINING O ‘SISHIDA FDI NING ROLI. *University Research Base*, 691-694.
12. Axadjon o'g'li, A. A., & Murotovich, M. F. (2024). O ‘ZBEKISTON KELAJAGINI SHAKLLANTIRISHDA JSTNING HAL QILUVCHI ROLI: MINTAQALAR BO ‘YICHA BARQAROR VA INKLYUZIV RIVOJLANISH. *University Research Base*, 498-502.
13. Mulaydinov, F. (2024). Application, place and future of digital technologies in the educational system. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.
14. Jumanova, S. (2024). Analysis of PISA test results in Uzbekistan and prospects of preparing primary education students for PISA test. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.

15. Axadjon o‘g‘li, A. A., & Tursunboy o‘g‘li, N. J. (2023). SANOATNING YAIMGA TA’SIRINI BAHOLASH. *QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 290-293.
16. Axadjon o‘g‘li, A. A. (2023). RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHDAGI O‘RNI. *QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 271-273.
17. Axadjon o‘g‘li, A. A. (2023). ZAMONAVIY AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINING MUAMMOLARI VA YECHIMLARI. *QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 333-338.
18. Xusanovich, A. O. (2023). MALAYZIYADA ISLOMIY MOLIYA, TO‘G‘RIDAN-TO‘G‘RI XORIJIY INVESTITSİYALAR VA IQTISODIY RIVOJLANISH O‘RTASIDAGI MUNOSABATLARNING EKONOMETRIK TAHLILI ASOSIDA O‘ZBEKISTON UCHUN TAVSIYALAR. *QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 7, 60-64.
19. Ikromjonovna, J. S., & Axadjon o‘g‘li, A. A. (2023). O‘ZBEKISTONDA PISA TESTI NATIJALARI VA BOSHLANG‘ICH TA’LIM O‘QUVCHILARINI BU TESTGA TAYYORLASH ISTIQBOLLARI. *QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 9, 159-162.
20. Turanboyev, B., & Abdullayev, A. (2023). DAVLAT, KORXONA VA TASHKILOTLAR BYUDJETINI TO‘G‘RI TAQSIMLASH TENDENSIYALARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(4), 304-309.